

Shrnutí hlavních poznatků

V Kraji Vysočina je celkem patnáct správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které se navzájem odlišují svou velikostí i počtem obyvatel. Nejrozlehlejší je správní obvod Jihlava, k velkým obvodům patří také třebíčský, pelhřimovský či havlíčkobrodský obvod. Naopak nejmenší jsou správní obvody Pacov, Humpolec a Náměšť nad Oslavou.

Základní charakteristika správních obvodů obcí s rozšířenou působností

- Vysočina se vyznačuje venkovským charakterem osídlení, velkým počtem převážně malých obcí a nižším počtem měst, také většinou menších. Nejvyšší počet měst je na Pelhřimovsku, na druhé straně v šesti správních obvodech leží jediné město. Podíl městského obyvatelstva na populaci kraje má klesající tendenci, nejvyšší je jeho podíl na Jihlavsku a Pelhřimovsku.
- Nejvyšší počet obcí najdeme na Vysočině v třebíčském správním obvodu, nejmenší naopak na Pacovsku. Obvod Pacov má také v kraji nejnižší počet obyvatel, nejlidnatější je obvod Jihlava.
- Nejnižší podíl obyvatel ve věku 0–14 let žije ve správním obvodu Pacov, nejvyšší na Velkomeziříčsku, které se současně vyznačuje nejnižším zastoupením obyvatel ve věku 65 a více let. Ten je v rámci kraje nejvyšší v obvodu Světlá nad Sázavou.
- To se odráží v průměrném věku, který je na Vysočině nejnižší ve správním obvodu Velké Meziříčí a nejvyšší v obvodu Pacov.
- Nejvyšším podílem orné půdy na výměře správního obvodu se vyznačuje Moravskobudějovicko, ve kterém současně zaznamenáváme nejnižší podíl lesní půdy. Ten je naopak nejvyšší v obvodu Žďár nad Sázavou, sousední správní obvod Nové Město na Moravě má pak nejnižší podíl orné půdy.
- Nejvyšší podíl nezaměstnaných osob byl registrován ve správním obvodu Telč, naproti tomu nejnižší v obvodu Pacov.
- Ve správních obvodech Telče, Třebíče a Žďáru nad Sázavou se nacházejí památky, které jsou zapsány do seznamu světového dědictví UNESCO.

Porovnání správních obvodů obcí s rozšířenou působností v Kraji Vysočina

- Většina správních obvodů Vysočiny postupně ztrácí obyvatele a zbývající populace stárne, zvláště to platí pro Pacovsko. Na druhé straně najdeme i obvody s mírně rostoucím počtem obyvatel a relativně mladší populací (Velkomeziříčsko, Jihlavsko).
- Velká většina hospodařících domácností je tvořena úplnými rodinami, jejich podíl je nejvyšší na Náměšťsku. Ve velké většině jde o domácnosti manželských párů, zanedbatelný ale není ani podíl faktických manželství, což platí zejména pro Jihlavsko. Tento správní obvod se vyznačuje také nejvyšším zastoupením domácností jednotlivců.
- Většinu pracovní síly ve všech obvodech Vysočiny tvoří muži, podíl žen je nejvyšší na Světelsku. Zanedbatelná není ani ekonomická aktivita seniorů, která je zvláště vysoká v obvodech Pelhřimov, Havlíčkův Brod a Jihlava. Mezi zaměstnanými osobami vesměs převládají zaměstnanci, podíl osob pracujících na vlastní účet je nejvyšší na Telčsku, nejnižší na Jihlavsku.
- Mezi registrovanými ekonomickými subjekty ve všech správních obvodech kraje převládají fyzické osoby, tvořené v převážné většině živnostníky. Zanedbatelné není ani zastoupení zemědělských podnikatelů, relativně nejvyšší na Moravskobudějovicku a Bystřicku.
- Domovní fond je ve všech obvodech tvořen převážně rodinnými domy, jejichž podíl je nejvyšší na Telčsku, Náměšťsku a Chotěbořsku. Bytové domy jsou nejvíce zastoupeny v jihlavském obvodu.
- Bytová výstavba byla v posledním desetiletí v rámci kraje nejintenzivnější v obvodech Velké Meziříčí a Humpolec, naopak relativně nejméně bytů se dokončilo na Telčsku. V nové výstavbě vesměs převládaly byty v rodinných domech, podíl bytů v bytových domech byl nejvyšší na Jihlavsku.
- Velká většina obcí v kraji je vybavena kulturním domem, ve většině je také vybudována kanalizace, mnohem nižší je ovšem podíl kanalizace s napojením na ČOV. Naopak ve velké většině obcí se nachází hřiště i dětské hřiště.

